

108466 - Geschil over verwijdering meerderjarige vso-leerling wegens het gedrag van haar ouders; verwijdering kan geen stand houden vanwege gebrek aan overleg met de leerling en gebrek aan motivering.

ADVIES

in het geding tussen:

[verzoekster], wonende te [woonplaats], verzoekster,

en

[bevoegd gezag], gevestigd te [vestigingsplaats], het bevoegd gezag van [school], verweerder

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Op 18 oktober 2018 heeft verzoekster aan de Commissie een geschil voorgelegd over de beslissing van verweerder van 19 juli 2018 om verzoekster per 1 augustus 2018 uit te schrijven als leerling van [school].

Verweerder heeft op 15 november 2018 een verweerschrift ingediend.

De mondelinge behandeling van het geschil vond plaats op 20 november 2018 te Utrecht.

Verzoekster en haar beide ouders, [moeder] en [vader], waren ter zitting aanwezig.

Namens verweerder waren ter zitting aanwezig [bestuurder], bestuurder, en [directeur], directeur van [school].

Namens het samenwerkingsverband [samenwerkingsverband] was ter zitting aanwezig [teamleider toeleiding], teamleider toeleiding.

2. DE FEITEN

1. Verzoekster is geboren op [datum] 1999. Zij is sinds het schooljaar 2011-2012 leerling van [school] (de school), aanvankelijk bij de afdeling voor speciaal onderwijs. Met ingang van het schooljaar 2012-2013 is verzoekster leerling bij de afdeling voortgezet speciaal onderwijs (vso) op het niveau vmbo-tl. Voor haar is een toelaatbaarheidsverklaring (tlv) vso toegekend tot 1 augustus 2018.
2. Verzoekster volgt sinds het schooljaar 2014-2015 met instemming van de leerplicht-ambtenaar thuisonderwijs (IVIO) op tl-niveau. Zij is bekend met selectief mutisme en een sociale fobie.
3. In januari 2018 stuurden de ouders van verzoekster een e-mail naar school. Daarin vroegen zij de school mee te willen denken naar mogelijkheden voor verzoekster om een opleiding

te volgen in de richting van muziek of creativiteit. Dit, omdat verzoekster de motivatie verloor voor het IVIO.

4. Op 22 februari 2018 vond met verzoekster en haar de moeder overleg plaats op school over mogelijke stages en alternatieven voor scholing en onderwijs voor verzoekster.
5. Op 22 mei 2018 heeft de school de moeder van verzoekster uitgenodigd voor overleg over een nieuwe tlv-aanvraag en de evaluatie van het ontwikkelingsperspectief. De moeder van verzoekster heeft in reactie op dit bericht de school geschreven dat zij geen (geactualiseerd) ontwikkelingsperspectief (opp) heeft ontvangen en een dergelijk plan wenst voor de aanvraag van de nieuwe tlv.
6. Op 28 mei 2018 heeft de school aan de moeder van verzoekster het opp van oktober 2017 toegestuurd en haar daarbij geschreven dat dit opp geëvalueerd gaat worden.
7. Op 1 juni 2018 vond op school met de ouders van verzoekster overleg plaats over het opp. Op 6 juni 2018 heeft de moeder van verzoekster de school bedankt voor het gespreksverslag en aangegeven dat van de zijde van de ouders nog aanpassingen zullen worden toegezonden.

In het gespreksverslag zijn drie mogelijkheden vermeld voor het schooljaar 2018-2019:

- tlv verlengen en een aangepast mbo-1 traject volgen op [school];
- verzoekster stroomt uit naar dagbesteding/arbeid;
- aanmelding van verzoekster bij een mbo-1 opleiding.

In het gespreksverslag zijn afspraken, op te volgen door de school vermeld:

- de school past het opp aan voor aanvraag tlv;
- ouders krijgen het aangepast opp en vullen 'zienswijze ouders' in;
- school maakt alvast tlv-aanvraag in orde;
- school informeert naar stagemogelijkheid bij [bedrijf] en informeert ouders;
- school denkt mee over een stageplek die aansluit op interesses verzoekster

In het gespreksverslag zijn afspraken met de ouders opgenomen:

- informeren school welk traject ingezet gaat worden (school, dagbesteding of arbeid);
- informeren gemeente over mogelijkheid begeleiding op een stageplek;
- informeren gemeente over uitstroom arbeid/dagbesteding;
- mailen het opp met zienswijze voor 13 juni 2018 naar school.

8. Op 8 juni 2018 heeft de school het geëvalueerd opp toegezonden aan de moeder van verzoekster, gevraagd om het kopje 'zienswijze ouders' in te vullen en gewezen op mogelijke stages van verzoekster bij [bedrijf 1], [bedrijf 2] en [bedrijf 3].
9. Op 9 juni 2018 heeft de moeder van verzoekster de school geschreven dat, het overleg terugluisterend, twee voorgestelde instellingen als stageplaats niet geschikt zijn voor verzoekster. Diezelfde dag heeft de directeur van de school aan de ouders van verzoekster gemaaild dat zonder het medeweten van de school het overleg van 1 juni 2018 door de ouders van verzoekster is opgenomen. De directeur vermeldt dat de opname direct moet worden vernietigd en anders aangifte volgt. Zij nodigt daarnaast uit voor vervolgoverleg.
10. Op 6 juli 2018 waren de ouders van verzoekster voor overleg op school. Dit gesprek heeft geen doorgang gevonden toen bleek dat de ouders ook dit gesprek wilden opnemen.
11. Op 19 juli 2018 heeft verweerder aan de ouders van verzoekster geschreven dat de commissie voor de begeleiding heeft geadviseerd geen tlv voor verzoekster aan te vragen. Als redenen daarvoor zijn in de brief genoemd:
  - Een voldoende constructieve samenwerking met de ouders van verzoekster ontbreekt;
  - De ouders van verzoekster hebben geen zienswijze gegeven op het bijgesteld opp;

- Door dit laatste kan geen tlv worden aangevraagd;
- De ouders van verzoekster maken de school niet duidelijk welk traject gestart kan worden voor verzoekster, arbeid of dagbesteding;
- Verzoekster is 18 jaar en niet meer leerplichtig.

Hierdoor en wegens het ontbreken van een geldige tlv kan, volgens de brief van verweerder, het onderwijs aan verzoekster niet worden gecontinueerd en is besloten haar per 1 augustus 2018 uit te schrijven. De brief vermeldt dat tegen dit besluit binnen 6 weken bezwaar kan worden ingediend bij het bevoegd gezag.

12. Op 27 juli 2018 hebben de ouders van verzoekster aan het bevoegd gezag geschreven dat de beslissing van verweerder onacceptabel is. Verweerder heeft deze brief niet opgevat als bezwaarschrift. Verweerder schreef op 29 juli 2018 de brief van de ouders van verzoekster na de zomervakantie te behandelen. Op 17 september 2018 hebben de ouders hierover een rappel gezonden aan verweerder omdat zij nog niets hadden gehoord.
13. Op 3 oktober 2018 ontving verzoekster van de school de 'Kennisgeving van uitschrijving'. Deze vermeldt als datum uitschrijving 31 augustus 2018 en als reden uitschrijving: 'Arbeid'.
14. Op 12 oktober 2018 heeft de afdeling [afdeling] van de gemeente [plaatsnaam] aan de moeder van verzoekster geschreven dat voor verzoekster geen kwalificatieplicht geldt.
15. Op 16 oktober 2018 heeft verweerder aan de moeder van verzoekster geschreven dat de reden uitschrijving is gewijzigd in 'overige bestemmingen', dit in afwachting van een eventuele nieuwe passende plek voor verzoekster. Voorts is de datum van uitschrijving gecorrigeerd in 31 juli 2018 en is een nieuwe Kennisgeving van uitschrijving verstrekt.
16. Verzoekster heeft op 18 oktober 2018 het verzoekschrift ingediend bij de Commissie.

3. STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Standpunt verzoekster

De ouders van verzoekster ontvingen begin 2018 van de school een brief waarin werd aangekondigd dat de tlv van verzoekster afloopt per 31 juli 2018 en dat de commissie voor de begeleiding zal gaan beoordelen of verzoekster voor een nieuwe tlv in aanmerking komt. In reactie hierop schreef de moeder van verzoekster op 29 januari 2018 aan school dat verzoekster dit proces van toelating, tot meer van hetzelfde, niet in wil en dat het tijd is te kijken wat verzoekster echt nodig heeft. Daar was een nieuw opp voor nodig. Verzoekster, aldus de schriftelijke reactie van haar moeder, is toe aan richting en zicht op de toekomst waarin verzoekster kan meetellen in de maatschappij. Verzoekster denkt in dat kader aan een opleiding in de muziek en 1-op 1-begeleiding bij die opleiding zolang dit nodig is voor haar sociale angst.

Het concept ontwikkelingsperspectief van mei 2018 is niet passend omdat verzoekster stage wil gaan lopen en het entreejaar van het MBO in wil. Haar doel is via die weg tot MBO-2 te worden toegelaten. Een andere optie zou een arbeidsmatige plaats kunnen zijn. In dit kader zijn door de school tijdens het overleg van mei 2018 stagemogelijkheden genoemd bij verschillende instellingen. Maar deze stages, althans enige, zijn bestemd voor verstandelijk gehandicapten en daardoor ongeschikt voor verzoekster. De kennisgeving van uitschrijving heeft veroorzaakt dat verzoekster niet meer kwalificatieplichtig is. Dit belemmert de kansen op de entreeopleiding. Ook heeft de school hierdoor geen zorgplicht meer. Verzoekster wil een beoordeling of de verwijderingsbeslissing procedureel en inhoudelijk op juiste gronden is verlopen. Zij wil overigens niet terug naar de school, omdat zij daarin het vertrouwen kwijt is.

Standpunt verweerder

In de afgelopen jaren is het opp steeds geëvalueerd en door de ouders van verzoekster ondertekend. In het voorjaar van 2018 is het opp opnieuw geëvalueerd en wilde de school de uitkomsten hiervan en een eventuele nieuwe tlv-aanvraag met de ouders van verzoekster bespreken. Dit evaluatiegesprek heeft de moeder van verzoekster zonder toestemming van de aanwezigen opgenomen en gedeeld met derden. Dit is niet acceptabel voor verweerder, te meer de ouders van verzoekster delen van het gesprek op Twitter hebben gezet. Toen bij aanvang van het vervolgesprek, waar de uitkomst van de commissie voor de begeleiding en het opp besproken zouden worden, opnieuw bleek dat de moeder van verzoekster het gesprek wilde opnemen, heeft de directeur van de school het gesprek afgebroken.

Er is door de school met verzoekster en haar ouders gekeken naar en gesproken over alternatieve leerroutes voor verzoekster waar zij zonder een relevante kwalificatie en met aanpassing in verband met haar niet-aanwezigheid mogelijk welkom zou zijn. Van de opties die genoemd zijn, kwam een aantal niet in aanmerking en leek [bedrijf 3] in [plaatsnaam] passend te kunnen zijn. Hiernaast is het lastig om in [gemeente] passende hulpverlening te vinden voor verzoekster. De ouders van verzoekster hebben niet meer inhoudelijk gereageerd op de bijstelling van het opp en dit ook niet meer ondertekend. Dit maakt het voor de school niet mogelijk een tlv-aanvraag te doen, omdat daarvoor een door ouders ondertekend opp nodig is. Daarnaast ontbreekt het zicht op een tl-diploma eind schooljaar 2018-2019. Bovendien was verzoekster inmiddels ruim 18 jaar en raakte de school handelingsverlegen omdat zorg steeds meer voorliggend is geworden. Daarom is in overleg met de afdeling Leerplicht en het samenwerkingsverband besloten om geen tlv-aanvraag meer te doen. Het gevolg hiervan is dat de inschrijving van verzoekster na 1 augustus 2018 niet gecontinueerd kon worden. De school heeft haar per die datum uitgeschreven. De school heeft verzoekster een aantal suggesties gedaan voor een vervolg. [bedrijf 3] in [plaatsnaam] was een reële optie. In tweede instantie is de moeder van verzoekster de optie [bedrijf 4] in [plaatsnaam] gedaan, een voorziening voor en door jongeren waar verzoekster haar creatieve talenten verder zou kunnen ontwikkelen en mogelijkheden voor een vervolg zou kunnen verkennen.

4. INBRENG SAMENWERKINGSVERBAND

Het samenwerkingsverband stelt niet als eis dat een opp of een tlv-aanvraag door de ouders is ondertekend. Het samenwerkingsverband is bereid om met verzoekster en haar ouders in overleg te gaan over verkenning van mogelijkheden die er, al dan niet in samenspraak met de gemeente, voor verzoekster zijn.

5. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Bevoegdheid en ontvankelijkheid bij verwijdering

Op grond van artikel 45 lid 2 sub a Wet op de expertisecentra (WEC) kan aan de Commissie een geschil worden voorgelegd dat verband houdt met de verwijdering van een leerling. Het geschil heeft hierop betrekking. Het verwijderingsbesluit is van 19 juli 2018. De termijn van het indienen van een verzoekschrift eindigt dan op 30 augustus 2018. Verzoekster heeft het verzoekschrift op

18 oktober 2018 ingediend hetgeen te laat is geweest. De Commissie acht de termijnoverschrijding echter verschoonbaar. De omstandigheden die hiervoor de gronden vormen zijn het ontbreken van een verwijzing in de verwijderingsbrief, dat bij de Commissie binnen zes weken een verzoek kan worden ingediend, het gegeven dat verzoekster eerst op 3 oktober 2018 duidelijk is geworden dat, en met welke uitstroombestemming, zij is uitgeschreven en zij daarna binnen een redelijke termijn het verzoekschrift heeft ingediend. Vorenstaande leidt ertoe dat Commissie bevoegd is en het verzoek ontvankelijk is.

Verzoekster, dan wel haar moeder, heeft de school er in januari 2018 op gewezen dat verzoekster de motivatie voor het IVIO-onderwijs nauwelijks meer kon opbrengen. Het ging er sinds dat moment om, voor verzoekster de meest kansvolle uitstroom richting onderwijs of arbeid te gaan verkennen. De Commissie is voldoende gebleken dat verweerder in dat kader goede initiatieven heeft genomen. Het conflict met de ouders van verzoekster had echter niet mogen leiden tot uitschrijving van verzoekster. In (de aanloop naar) het verwijderingsbesluit is door verweerder aan verschillende waarborgen voorbijgegaan. Ook op inhoudelijke gronden schiet het besluit tekort. Daarom zal de Commissie het verzoek gegrond zal verklaren. Zij overweegt hierover het navolgende.

Verweerder heeft op voor verzoekster belangrijke momenten gecommuniceerd met de ouders van verzoekster. Een werkwijze die niet geheel onbegrijpelijk is gezien de jarenlange ernstige communicatieproblematiek waarmee verzoekster bekend is, en haar ondersteuningsbehoefte meer algemeen, die nog veel verder reikt. Vanaf 4 oktober 2017 is verzoekster echter meerderjarig en volledig handelingsbekwaam. Ter zitting is gebleken dat verzoekster geen verklaring heeft afgegeven aan verweerder of de school, waarin zij haar ouders als haar (gezamenlijke) gemachtigden aanwijst. Verzoekster was niet aanwezig bij het overleg van 1 juni 2018 terwijl over de schoolduur van verzoekster, de toelaatbaarheidsverklaring en uitstroom belangrijke afspraken zijn gemaakt. Het verwijderingsbesluit van verweerder van 19 juli 2018, is niet gericht aan verzoekster maar haar ouders. Voordat wordt besloten tot verwijdering dienen de ouders worden gehoord (artikel 40 lid 18, eerste zin WEC). Weliswaar wijst genoemde bepaling naar de ouders, maar die aanduiding kan vanuit de systematiek niet juist zijn indien de leerling, zoals verzoekster, meerderjarig en handelingsbekwaam is. Aan de verplichting tot het horen is verweerder overigens zowel richting ouders als verzoekster voorbij gegaan. De meerderjarigheid van verzoekster is ook relevant bij de beoordeling van de grondslag van het verwijderingsbesluit. Dat besluit is namelijk voor een belangrijk deel gebaseerd op de vertrouwensbreuk tussen de ouders van verzoekster en de school. Verzoekster staat daar in beginsel buiten. De Commissie realiseert zich dat de betrokkenheid van de ouders onmiskenbaar samenhangt met de zorg en ondersteuning die verzoekster nodig heeft. Maar van verweerder is een bijzondere motivering vereist, indien het gedrag van de ouders, die, zoals gezegd, niet meer in de rechtsrelatie met de school staan, hem aanleiding geeft om verzoekster te verwijderen en uit te schrijven. Een dergelijke bijzondere motivering, alsook een beschouwing waarom dit niet te herstellen is via alternatieven, ontbreekt in het verwijderingsbesluit.

Ten aanzien van het belang van verzoekster bij de onderhavige procedure overweegt de Commissie het volgende. De bijstelling en evaluatie van het opp kan niet gebeuren buiten de meerderjarige en toerekeningsvatbare leerling om. Dit is bepaald in artikel 41a lid 2 en 4 van de WEC. Aldus had de evaluatie en bijstelling uitdrukkelijk met verzoekster zelf moeten gebeuren. De

evaluatie en bijstelling van het opp is gezien de situatie van verzoekster voor haar van belang. De evaluatie en bijstelling van het opp vormden de basis voor de beslissing om al dan niet een nieuwe tlv aan te vragen, waardoor verzoekster mogelijk nog een schooljaar onderwijs in het vooruitzicht had. Een tlv voor het vso is landelijk geldig. Verweerder had over het handelingsdeel van het bijgesteld opp met verzoekster tot overeenstemming moeten komen. Over het plan als geheel had op overeenstemming gericht overleg met verzoekster gevoerd moeten worden.

Het geschil met de ouders van verzoekster, en daarmee het uitblijven van een akkoord over het opp, heeft verweerder mede ten grondslag gelegd aan zijn beslissing geen tlv meer aan te vragen, zodat er op 1 augustus 2018 wettelijke beschouwd geen toestemming meer was om verzoekster ingeschreven te houden. Deze werkwijze verdraagt zich onvoldoende met de bedoelingen van passend onderwijs. Verweerder heeft namelijk een eigen bevoegdheid om een tlv aan te vragen. De ondersteuningsbehoefte van de leerling en de zorgplicht van de school zijn voor die aanvraag mede bepalend. Het is geen wettelijke eis dat voor een tlv-aanvraag instemming van de ouders (of de meerderjarige leerling) met het opp of de aanvraag zelf nodig is. Het niet overgaan tot het doen van een tlv-aanvraag kan derhalve, anders dan verweerder heeft gedaan, niet zonder meer worden gebaseerd op het ontbreken van instemming door ouders of verzoekster met het opp.

Vorenstaande tekortkomingen rondom het verwijderingsbesluit leiden tot het oordeel dat verweerder niet in redelijkheid heeft kunnen komen tot de beslissing om verzoekster te verwijderen en uit te schrijven.

De Commissie merkt ten overvloede nog op dat door de meerderjarigheid van verzoekster voor haar niet langer de verplichting geldt om ingeschreven te staan bij een school of instelling of deze regelmatig te bezoeken. Bij meerderjarigheid eindigt de kwalificatieplicht. Dit is geregeld in artikel 4a en 4b van de Leerplichtwet 1969. Door die meerderjarigheid is ook de zorgplicht van de school op verzoekster niet meer van toepassing (volgens artikel 40 lid 18, tweede zin van de WEC), hetgeen betekent dat de school bij verwijdering geen andere school hoeft te vinden die bereid is verzoekster in te schrijven. Deze overweging maakt het oordeel van de Commissie niet anders.

6. OORDEEL

Op grond van bovenstaande overwegingen oordeelt de Commissie het verzoek gegrond.

7. AANBEVELINGEN

De Commissie adviseert verweerder om, na overleg met alle partijen:

- de kennisgeving van uitschrijving op te schorten, en pas af te geven als de uitstroombestemming van verzoekster voldoende vaststaat.
- verzoekster, voor zover zij daarop prijs stelt, het schooljaar 2018-2019 op basis van een nieuwe tlv weer op de school in te schrijven, en in dat geval met het samenwerkingsverband (en desgewenst de gemeente) verzoekster toe te leiden naar vervolgstappen, hetzij vervolgonderwijs of arbeid.

Aldus gedaan te Utrecht op 5 december 2018 door mr. D. Ghidei, voorzitter, drs. O. Meulenbeek en drs. M.H.W.C. Voeten, leden, in aanwezigheid van mr. S.J.F. Schellens, secretaris.

mr. D. Ghidei
voorzitter

mr. S.J.F. Schellens
secretaris